

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2383

Vragen van het lid **Voordewind** (ChristenUnie) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over *de leeftijdscontrole op alcohol in supermarkten* (ingezonden 28 april 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 1 juli 2014).

Vraag 1

Bent u bekend met de onthullingen in de radio-uitzending van Argos van 19 april 2014?¹

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met de inhoud van deze radio uitzending.

Vraag 2

Wat vindt u van het in de uitzending van Argos gelanceerde plan van bestuurder Hovers om een kleine beperking van de vrije keuze van de leeftijdscontrole voor supermarkten te realiseren, zodat alleen nog aange-toonde effectieve controlesystemen mogen worden ingezet door zowel supermarktondernemers die dit graag willen als organisaties die dit niet willen?

Antwoord 2

Zoals toegezegd aan uw Kamer, laat ik op dit moment onderzoek doen naar de effectiviteit van leeftijdsverificatie systemen. Dit onderzoek zal, samen met enkele andere relevante onderzoeken, voor het zomerreces aan uw Kamer worden gezonden. Daarnaast heb ik onlangs overleg gevoerd met verschillende betrokken partijen, waaronder het Centraal Bureau Levensmiddelen (CBL), de Koninklijke Slijters Unie en NOC*NSF, over de resultaten van het rapport «Alcoholverkoop aan jongeren 2013, ontwikkeling in de landelijke naleving van de leeftijdsgrenzen» dat ik in januari 2014 aan uw Kamer heb gestuurd. Tijdens dit overleg is besproken op welke wijze de naleving verder kan worden verbeterd en zijn meerdere opties de revue gepasseerd. Er zijn punten waarop we elkaar kunnen versterken om de naleving te verbeteren, maar uiteindelijk is het aan de sector zelf om te bepalen welk systeem ze daarbij willen hanteren.

¹ <http://www.vpro.nl/luister/argos/19-04-14.html>

Vraag 3

Deelt u de visie dat daardoor de handhavingsopgave enorm wordt gereduceerd, dat het gemiddelde nalevingsniveau binnen korte termijn op of nabij de 100% kan worden gebracht en dat de primaire doelstelling van de leeftijdsgrenzen wordt bereikt, namelijk de bescherming van de jeugd tegen alcohol en tabak, en dat 50.000 caissières een veiliger werkomgeving krijgen? Zo nee, hoe denkt u dan tot een sluitende leeftijdscontrole te komen aangezien tot op heden, na vele jaren van vrijblijvende handhavingsmethoden, de branche nog maar tot een handhavingsscore komt van 47%?

Antwoord 3

In het najaar van 2014 zal opnieuw een landelijk representatief onderzoek worden uitgevoerd naar de naleving van de leeftijdsgrenzen. Dit keer zal de naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar bij de verkoop van alcohol en tabak worden onderzocht door zogenaamde *mystery shoppers*. Ik ga er van uit dat de recente verhoging van de leeftijdsgrens van 18 jaar een positief effect zal hebben op de naleving, ondersteund door de campagne NIX18 en de nieuwe sociale norm, dat het niet normaal is te roken en drinken onder de 18 jaar. In reactie op deze vraag heeft het CBL aangegeven dat iedere kassamedewerker de CBL-training «Soms moet je nee verkopen» volgt, dat ketens zichzelf en elkaar op de naleving controleren en dat alle ketens op de een of andere manier een hulpmiddel aan de kassa hebben ingezet om de kassamedewerker te helpen bij de leeftijdscontrole. Onderling delen de ketens ervaringen om er voor te zorgen dat alle percentages uiteindelijk hoger komen te liggen. Volgens het CBL zullen deze gezamenlijke inspanningen een bijdrage leveren aan het verbeteren van de naleving.

Vraag 4

Vindt u op grond van de onthullingen in de uitzending van Argos dat u grip heeft op het leeftijdscontroledossier? Biedt u de branche daarmee niet juist de mogelijkheid voor het maken van afspraken over leeftijdscontrole en voor het buitensluiten van effectieve controlesystemen?

Antwoord 4

Op dit moment onderzoekt de Autoriteit Consument en Markt (ACM) of al dan niet sprake is van ongeoorloofde afspraken binnen het CBL over de inzet van bepaalde effectieve controlesystemen. De ACM heeft mij laten weten dat het onderzoek nog steeds loopt. Ik wacht de uitkomsten van dat onderzoek af, alvorens hier verdere uitspraken over te doen.

Vraag 5

Wat vindt u ervan dat het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) in de uitzending van Argos verklaart dat het niet aan haar is om zijn leden te adviseren over de wijze van leeftijdscontrole, terwijl het CBL, samen met Koninklijke Horeca Nederland (KHN), in het kader van het onder uw sturing tot stand gekomen zogenaamde DOA-commitment (DOA = Directeuren Alcohol Overleg) van december 2012, juist heeft toegezegd als eerstverantwoordelijke partij op te zullen treden voor het uitdragen van «good practices» op dit terrein? Gezien het bovenstaande, wat is nu precies de rol van het CBL in het leeftijdscontroledossier en hoe verhoudt dit zich tot zijn uitspraken in de media en de afspraken gemaakt in het kader van het DOA?

Antwoord 5

In reactie op deze vraag heeft het CBL aangegeven dat via het CBL informatie en zogenaamde *good practices* worden gedeeld. Er wordt geen specifieke aanpak gepromoot door het CBL. De rol van het CBL is faciliterend, waarbij alleen informatie beschikbaar wordt gesteld. Het CBL heeft niet de bevoegdheid een specifieke aanpak op te leggen en heeft die ambitie ook niet. De leden zijn zelf verantwoordelijk voor de keuze voor een hulpmiddel of een systeem. Deze keuze wordt volgens het CBL gemaakt op basis van de individuele behoeften van een keten en kan per keten verschillen.

Vraag 6

Kunt u uitleggen waarom u de 47% naleving in januari van dit jaar typeerde als «een sterke verbetering ten opzichte van de situatie in 2011», terwijl uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat een dergelijk percentage niets zegt over

de mate waarin jongeren wel of geen alcohol en tabak kunnen verkrijgen? Kunt u nader toelichten hoe met de huidige caissièrecontrole, zelfs wanneer deze tot gemiddeld 70% naleving zou leiden, kan worden voorkómen dat vanuit resterende winkels (waar dus geen sprake is van naleving) aan jongeren nog volop alcohol en tabak wordt verstrekt?

Antwoord 6

De 47% uit 2013 is een verbetering ten opzichte van de 28% uit 2011. Echter, zoals ik ook heb aangegeven in mijn brief van januari 2013 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2013–2014, 27 565, nr. 124) is een gemiddelde naleving van 47% onvoldoende. Het is voor minderjarigen nog steeds veel te eenvoudig om aan alcohol te komen. Ik zal de betrokken partijen blijven aanspreken op het verbeteren van de naleving en in het najaar volgt nieuw onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij de verkoop van alcohol en tabak.

Vraag 7

Deelt u de opvatting dat het moreel laakbaar en ontoelaatbaar is dat, wanneer franchisers een effectief leeftijdscontrolesysteem, zoals Ageviewers, willen inzetten in hun winkel, dit onmogelijk wordt gemaakt of zelfs wordt verboden door hun hoofdorganisatie? Hoe denkt u deze franchisers concreet tegemoet te kunnen komen, zodat zij niet gedwongen worden om de wet te blijven overtreden, maar juist de vrijheid krijgen om zelf de keuze voor de inzet van een effectief leeftijdscontrolesysteem te maken, conform de door u bepleite keuzevrijheid in dit dossier?

Antwoord 7

Hoewel dergelijke signalen mij verontrusten, is het in dit specifieke geval niet aan mij om uitspraken te doen over een intern geschil tussen een franchiser en zijn hoofdorganisatie. Uiteindelijk is het aan de verkopers van alcohol en tabak om zich te houden aan de wettelijke eisen die gelden bij de naleving van de leeftijdsgrens en om te bepalen op welke manier zij dat doen. Als verkopers daarbij gebruik maken van effectieve controlesystemen, dan juich ik dat toe.